

στο μεταίχμιο των εξελίξεων

Κυρίες, κύριοι

Η αποψινή εισήγηση δεν είναι επιστημονική εργασία. Παρόλο που θα χρησιμοποιήσω πλήθος στοιχείων, και οικονομικών, σε καμία περίπτωση δεν επιθυμώ να καταγραφεί σαν επιστημονική εργασία. Για το λόγο αυτό ζητώ την κατανόηση των ειδικών, αφού δεν έχω το απαιτούμενο επιστημονικό υπόβαθρο.

Η τοποθέτησή μου απόψε καταγράφει την αγωνία ενός ενεργού πολίτη, την αγωνία ενός ανθρώπου της αυτοδιοίκησης – που έχει και ευθύνη αποφάσεων για κάποια ζητήματα – για την προοπτική και το μέλλον του τόπου του.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της, είναι ότι δεν περιέχει πολλά καινούργια στοιχεία. Πολλά από αυτά τα διαισθανόμαστε, κάποια άλλα τα έχουν πει ειδικοί, ενώ κάποια τα συζητάμε και μας απασχολούν τόσο στους φορείς που συμμετέχουμε όσο και στις καθημερινές μας συναναστροφές.

Η ιδιαιτερότητα της σημερινής εισήγησης είναι ότι παρουσιάζει τα περισσότερα από αυτά τα στοιχεία με αριθμούς, τεκμηριωμένα, γιατί έτσι αποδεικνύεται αυτό που λέει και ο τίτλος της, ότι δηλαδή η Κοζάνη βρίσκεται στο μεταίχμιο των εξελίξεων, και εξηγεί και τους λόγους.

Μια τελευταία επισήμανση που θα 'θελα να κάνω είναι ότι σε ορισμένες περιπτώσεις που παρουσιάζεται διαχρονικά η εξέλιξη κάποιων μεγεθών, αυτά παρουσιάζονται σαν ποσοστά των μεγεθών της χώρας μας, γιατί η συγκριτική εξέλιξη των μεγεθών έχει σημασία. Παρουσιάζονται όμως και σαν ποσοστά των μεγεθών της περιφέρειας δηλαδή του συνόλου της χώρας εκτός των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, γιατί αυτοί οι δύο νομοί με την υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων επηρεάζουν κυρίαρχα τα εθνικά μεγέθη. Για το λόγο αυτό η σύγκριση με την περιφέρεια οδηγεί σε πιο ασφαλή συμπεράσματα.

Θα ξεκινήσω απ' την πληθυσμιακή εξέλιξη του νομού μας.

Φίλες και φίλοι ο νομός μας πληθυσμιακά φθίνει.(Σχ.2) Και δεν φθίνει μόνο σαν ποσοστό της χώρας μας, φθίνει και σαν ποσοστό της περιφέρειας.

Παρ' ότι ο Νομός μας έχει ένα πολύ δυναμικό ηλικιακό προφίλ με πολλούς νέους, απ' τα υψηλότερα στην πατρίδα μας ποσοστά μαθητών, φαίνεται ότι όλο αυτόν τον κόσμο δεν μπορούμε να τον κρατήσουμε στον Νομό μας. Δεν του προσφέρουμε την δυνατότητα να εργαστεί στον Νομό μας, όπως θα φανεί και παρακάτω.

Ας δούμε τι γίνεται με τη ΔΕΗ, τον μεγαλύτερο εργοδότη στον Νομό μας.

- Παρότι οι πωλήσεις της ΔΕΗ αυξήθηκαν την 12ετία 1994-2005 κατά 55,5% (Σχ.3)
- Παρότι η εξόρυξη λιγνίτη αυξήθηκε την ίδια περίοδο κατά 22,4% (Σχ.4)
- Την ίδια ακριβώς περίοδο το προσωπικό της ΔΕΗ ΜΕΙΩΘΗΚΕ κατά 23,4% (Σχ.5)

Αν και δεν έχω τα στοιχεία για το τι έγινε στο προσωπικό που απασχολείται στη ΔΕΗ στο Νομό Κοζάνης, όλοι μας ξέρουμε ότι κάτι ανάλογο, αν όχι δυσμενέστερο, έγινε και στο Νομό μας.

Πρόσφατα ο κ. Αθανασόπουλος, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΔΕΗ , δήλωσε ότι στη ΔΕΗ πλεονάζουν 7.000 εργαζόμενοι.

Φανταστείτε την εξέλιξη στην απασχόληση στη ΔΕΗ Α.Ε στο Νομό Κοζάνης ιδίως αν πάρουμε υπόψη μας:

- *Ότι η ΔΕΗ Α.Ε είναι μια επιχείρηση εισηγμένη στο χρηματιστήριο και οι διοικήσεις της κρίνονται από τα αποτελέσματα που παρουσιάζουν*
- *Πως εξελίσσεται το πρόγραμμα εξόρυξης λιγνίτη στο Νομό μας (Σχ.6)*
- *Πως εξελίσσεται η εγκατεστημένη ισχύς στο Νομό μας. (Σχ.7)*

Δεν θα είμαι μακριά από την πραγματικότητα αν συμπεράνω ότι αφού με αύξηση των μεγεθών της παραγωγής (Ηλεκτρικής ενέργειας – Λιγνίτη) είχαμε μείωση του προσωπικού όταν αυτά τα μεγέθη φτάσουν στο 50% των σημερινών μεγεθών το 2025 η μείωση της απασχόλησης θα είναι δραματική.

Μια και είμαστε στον τομέα της ενέργειας να σημειώσω πως πρόσφατα η Περιφέρειά μας υπέστη και ένα άλλο πλήγμα. Στο ενεργειακό κέντρο της χώρας δόθηκε η δυνατότητα για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών ισχύος μόνον 10 MW. Και αναρωτιέμαι, μόνο για την ρυπογόνο ενέργεια είναι η Κοζάνη?

Περνάμε στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας

Η περιφέρειά μας υπολείπεται και στον τομέα των νέων αδειοδοτήσεων βιοτεχνικών, βιομηχανικών επιχειρήσεων σε ότι αφορά την ικανότητα των νέων εγκαταστάσεων, Και όχι μόνο υπολείπεται η Δυτική Μακεδονία στην ισχύ των νέων εγκαταστάσεων, αυτές είναι και πολύ μικρότερου μεγέθους απ' ότι ο εθνικός μέσος όρος. (Σχ.8)

Στον τομέα της παροχής υπηρεσιών με βάση την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2000 παρουσιάζονται δύο πίνακες.

Από τους δείκτες Τζίρος/κάτοικο και Τζίρος/κατάστημα, φαίνεται η δραματική υστέρηση του τομέα των υπηρεσιών στο Ν. Κοζάνης. (Σχ.9)

Και στον επόμενο πίνακα όπου συγκρίνονται οι γειτονικές μας περιφέρειες Θεσσαλίας και Κεντρικής Μακεδονίας, και εδώ οι δείκτες είναι απογοητευτικοί. (Σχ.10)

Τι αποτυπώνουν όμως οι δείκτες?

Σε καμία περίπτωση ότι κάτοικοι του Ν. Κοζάνης δεν ξοδεύουν.

Αποτυπώνουν ξεκάθαρα ότι οι Κοζανίτες για την παροχή υπηρεσιών δεν απευθύνονται στα καταστήματα - γραφεία του Νομού αλλά αλλού.

Αποτυπώνουν ξεκάθαρα ότι η αγορά της Κοζάνης δεν προσελκύει αγοραστές άλλων περιοχών.

Η ίδια εικόνα αποτυπώνεται και με την απογραφή των επιχειρήσεων του 2002. Συγκρινόμενος ο Νομός μας με τους Νομούς Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Ιωαννίνων, υστερεί. (Σχ.11)

Ας περάσουμε τώρα στον κατασκευαστικό τομέα, και την παραγωγή κατοικιών στο Νομό μας.

Εδώ βλέπουμε την ιδιαιτερότητα του σεισμού του 1995 που απεικονίζεται εντυπωσιακά στο διάγραμμα. (Σχ.12)

Όμως και πριν το 1995 και μετά το 2003 η οικοδομική δραστηριότητα του Νομού μας υπολείπεται σημαντικά τόσο της χώρας όσο και της περιφέρειας.

Δεν θέλω να γίνω μάντης κακών αλλά, λόγω και της αυξημένης παραγωγής δομημένου όγκου την μετασεισμική περίοδο, ο κλάδος της οικοδομής θα παρουσιάσει σημαντικότερη ύφεση αν δεν ανατραπεί η πορεία της τοπικής μας οικονομίας.

Όμως και η πορεία των εκπαιδευτικών μας ιδρυμάτων παρουσιάζει κάμψη.

Αν παρατηρήσουμε την εξέλιξη των εγγεγραμμένων φοιτητών/σπουδαστών, βλέπουμε πως και στο Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας και στο ΤΕΙ έχουμε πάρει την κατηφόρα. (Σχ.13,14)

Για το ΤΕΙ τα πράγματα εξηγούνται εύκολα με την αφάιμαξη που υπέστη με το μέτρο της βάσης του 10 (για αυτά που αντιδράσαμε και κατηγορηθήκαμε ότι ενδιαφερόμαστε για τα σουβλάκια και τις γκαρσονιέρες). (Σχ.15). Για το Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας τα στοιχεία κρύβουν μια έκπληξη. Το 70% των φοιτητών που πέρασαν στους Μηχανικούς Ενεργειακών Πόρων και το 27% των φοιτητών στους Μηχανικούς Τηλεπικοινωνιών πήραν μεταγραφή !!! (Σχ.16)

Αυτός είναι και ο λόγος που οι φοιτούντες στο Πανεπιστήμιο παρουσιάζουν κάμψη.

Δεν ξέρω αν είναι μόνο το μέτρο της μεταγραφής των τρίτεκνων, αλλά εδώ φαίνεται να εξελίσσεται, με ευθύνη της πολιτείας, άλλη μια αφάιμαξη του τόπου μας.

Ας δούμε τώρα το θέμα της απασχόλησης.

Αποφάσισα να μην εμπλακώ με τα ποσοστά της ανεργίας που πολλές φορές οι κυβερνήσεις κατηγορούνται ότι τα μαγειρεύουν.

Ας δούμε την εξέλιξη της απασχόλησης

- *Είμαστε απ' τις τελευταίες χώρες στην Ευρώπη στον τομέα της απασχόλησης, στο ποσοστό δηλαδή του πληθυσμού ηλικίας 15 - 65 που εργάζεται.(Σχ.17)*
- *Η Δυτική Μακεδονία είναι η τελευταία περιφέρεια της χώρας μας.(Σχ.18)*

- *Η Κρήτη έχει το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης με 65%*
- *Η Θεσσαλία σε μια επταετία αύξησε την απασχόλησή της κατά 30%*
- *Η Δ. Μακεδονία, ουραγός, είχε μείωση την αντίστοιχη περίοδο.*

Και βέβαια αν δούμε την εξέλιξη της απασχόλησης σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, 30νταετίας, στη χώρα και το Νομό, βλέπουμε δυστυχώς την συνεχή απόκλιση του Νομού από τη χώρα.

Την 30νταετία 1971 – 2001 στη χώρα μας η απασχόληση αυξήθηκε κατά 31%, ενώ στο Νομό μας είχαμε αύξηση μόνο κατά 1,5%, δηλαδή πρακτικά μείναμε στάσιμοι. (Σχ/19)

Αξίζει να θυμίσουμε το κύμα αποβιομηχάνισης που έπληξε το Νομό μας, με το κλείσιμο ΑΕΒΑΛ, ΜΑΒΕ, ΕΛΣΙ και στέρησε το Νομό μας από 2000 πολύτιμες θέσεις εργασίας τη δεκαετία του '90.

Σε κάθε περίπτωση αν συνεχιστεί η πορεία των πραγμάτων που αποτυπώνεται στην εικόνα, ο Νομός μας όλο και περισσότερο θα φθίνει πληθυσμιακά και θα φθίνει και η αγορά του αφού απ' την εργασία προέρχεται κυρίως το εισόδημα που καταναλώνεται .

Περνάμε τώρα να δούμε δύο άλλους δείκτες που αποτυπώνουν την εξέλιξη των οικονομικών δεδομένων στο Νομό μας, την εξέλιξη του ΑΕΠ και των καταθέσεων.

Επειδή ταυτόχρονα προβάλλεται στο διάγραμμα και η πληθυσμιακή συσχέτιση είναι εύκολο να δούμε τις περιόδους που είμαστε πάνω απ' τη χώρα ή την περιφέρεια.

Και μιλάμε για το ΑΕΠ, τον εγκυρότερο διεθνώς δείκτη, που απεικονίζει τον πλούτο που παράγεται σ' έναν τόπο (επενδύσεις, προϊόντα, εισοδήματα στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα).

Και εδώ δυστυχώς η κατάσταση έχει φθίνουσα πορεία. Η περίοδος των παχέων αγελάδων που φαίνεται ότι ήταν η εικοσαετία 1980 – 2000 έχει περάσει δυστυχώς , και εισήλθαμε σε μια περίοδο ισχνών αγελάδων.(Σχ.20)

Ιδίως στο χώρο της πραγματικής οικονομίας των πολιτών του Ν. Κοζάνης, δηλαδή την εξέλιξη των καταθέσεων τους, το διάγραμμα απεικονίζει με ευκρίνεια την φθίνουσα πορεία.(Σχ.21)

Ας δούμε τώρα και ένα άλλο στοιχείο που επηρεάζει την καταναλωτική μας συμπεριφορά.

Η εξέλιξη του στόλου των Ε.Ι.Χ. στην Ελλάδα και το Ν. Κοζάνης.

Κάθε 10 χρόνια ο στόλος των Ε.Ι.Χ. διπλασιάζεται, ενώ σήμερα τα Ι.Χ. που έχουμε στο Ν. Κοζάνης είναι κοντά στις 50.000 οχήματα.(Σχ.22,23)

Και όχι μόνο αυτό, οι συγκοινωνιακές υποδομές συνεχώς βελτιώνονται.(Σχ.24)

Σήμερα το ταξίδι στη Θεσσαλονίκη είναι παιχνιδάκι. Είναι βόλτα για καφέ, δυστυχώς όχι μόνο για καφέ.

Αύριο με την ολοκλήρωση της Εγνατίας θα συμβεί το ίδιο με τα Γιάννενα.

Μεθαύριο θα γίνει η αναβάθμιση της σύνδεσης της Κοζάνης με τη Λάρισα.

Έχουμε γύρω μας τρία αστικά κέντρα μεγαλύτερα μας. Αν δεν αναπτύξουμε την αγορά μας, να σταματήσουμε το κύμα φυγής, να προσελκύσουμε αγοραστές, είμαστε καταδικασμένοι.

Ο Δημόσιος Τομέας

Η παρουσία του Δημόσιου Τομέα στην Κοζάνη είναι ισχυρότατη. Όλες οι περιφερειακού επιπέδου υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην Κοζάνη. Πουθενά δεν υστερεί η Κοζάνη απ' τα γειτονικά μας αστικά κέντρα της Λάρισας και των Ιωαννίνων.

Η Κοζάνη είναι έδρα:

- Του Πανεπιστημίου Δυτ. Μακεδονίας
 - Του Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδονίας
 - Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας
 - Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
- ΑΝΚΟ (Αναπτυξιακή Δυτ. Μακεδονίας)
 - Εφετείου
- Περιφερειακής Διεύθυνσης Αστυνομίας
- Περιφερειακής Διεύθυνσης Πυροσβεστικής
 - Αρχαιολογικής Υπηρεσίας
- Περιφερειακού Παραρτήματος ΙΓΜΕ
 - Αεροδρομίου
 - ΚΤΕΣΚ
 - Α' Σώματος Στρατού

Αν αναλογιστώ ιδίως την κατάσταση πριν 30 χρόνια, με το τι μέγεθος είχε ο Δήμος Κοζάνης, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, το ότι δεν υπήρχε Περιφέρεια και μια σειρά άλλες υπηρεσίες μπορούμε αβίαστα να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι η απασχόληση στον Δημόσιο Τομέα έχει πολλαπλασιαστεί.

Ανακεφαλαιώνοντας αυτά που είδαμε:

- *Ο Ν. Κοζάνης φθίνει πληθυσμιακά*
- *Η ΔΕΗ συνεισφέρει όλο και λιγότερο στην τοπική οικονομία*
- *Η οικοδομική δραστηριότητα φθίνει ραγδαία*
- *Ο τομέας των υπηρεσιών παρουσιάζει σοβαρό αναπτυξιακό έλλειμμα*
- *Οι βιοτεχνίες που γίνονται είναι λίγες και μικρές*
- *Τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά μας ιδρύματα βρίσκονται σε κρίσιμη καμπή*
- *Εργάζονται πολύ λίγοι*
- *Η συνολική οικονομική δραστηριότητα του Νομού φθίνει*
- *Οι οικονομικές δυνατότητες των Κοζανιτών περιορίζονται*
- *Οι δυνατότητες για πρόσβαση σε άλλες αγορές αυξάνονται τρομακτικά.*

Αγαπητοί συμπολίτες

Η κατάσταση φαίνεται να είναι ζοφερή. Όπως όμως είπα και στην αρχή τα περισσότερα απ' αυτά τα βλέπουμε γύρω μας.

- Ξέρουμε πόσα χρόνια έχει η ΔΕΗ να κάνει προσλήψεις.

- Ξέρουμε τι γίνεται με την ανεργία στο σπίτι μας, στη γειτονιά μας, στην πόλη μας.
- Ξέρουμε τι γίνεται με το τζίρο των καταστημάτων μας και την αγορά μας.
- Ξέρουμε για τις νέες καταναλωτικές μας συνήθειες και σε ποιες αγορές απευθυνόμαστε να τις ικανοποιήσουμε.

Στο Δήμο Κοζάνης πρωταρχικό μας μέλημα ήταν όλα τα χρόνια η ανάπτυξη.

- *Υλοποιήσαμε τις επεκτάσεις του Γ.Π.Σ. του '86 δίνοντας την απαραίτητη γη για να αναπτυχθεί οικιστικά η πόλη.*
- *Ολοκληρώσαμε όλες τις βασικές της υποδομές που την καθιστούν στο επίπεδο αυτό μια ευρωπαϊκή πόλη.*
- *Μόνο από το τεράστιο έργο της Τ/Θ οι Κοζανίτες εξοικονόμησαν 37 εκ.€*
- *Ξεκινήσαμε την διεκδίκηση του Τοπικού Πόρου Ανάπτυξης.*
- *Στηρίξαμε την ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτ. Μακεδονίας.*
- *Αναδείξαμε τον πολιτισμό σε βασική συνιστώσα της ανάπτυξης.*
- *Ολοκληρώσαμε το νέο Γ.Π.Σ. του Δήμου.*

Σήμερα

- *Υλοποιούμε ένα τεράστιο έργο αναβαθμίζοντας το εμπορικό κέντρο της πόλης.*
- *Χρηματοδοτούμε αναπλάσεις όψεων οικοδομών.*
- *Αναδεικνύουμε τα ιστορικά μας κτίρια*

- Αγωνιζόμαστε για την έγκριση του νέου Γ.Π.Σ. που εκτός των άλλων λύνει και το γόρδιο δεσμό των ΖΟΕ.
- Αγωνιζόμαστε να ξεκολλήσει η ΒΙΠΕ ενώ ταυτόχρονα κατασκευάζουμε μέρος των υποδομών της.
- Μαζί με το Σωματείο Επιπλοξυλουργών ζωντανεύουμε το ΒΙΟΠΑ ξύλου.
- Δρομολογούμε νέα έργα ΣΔΙΤ (Εμπορευματικός Σταθμός)
- Συνεχίζουμε να στηρίζουμε ενεργά το ΤΕΙ και το Πανεπιστήμιο

Δυτ. Μακεδονίας.

- Αναδεικνύουμε τη ΖΕΠ σε κέντρο της περιφέρειάς μας
- Οι φορείς πολιτισμού του Δήμου οργανώνουν υψηλού επιπέδου εκδηλώσεις

Συνεχίζουμε να στηρίζουμε την ανάπτυξη της Κοζάνης.

Συνεχίζουμε το έργο που κάναμε και στο παρελθόν.

Όμως αυτό όπως αποδείχτηκε και από τα στοιχεία που είδαμε δεν είναι αρκετό.

- Αν δεν αναπτύξουμε σοβαρά την επιχειρηματικότητα
- Αν δεν προσελκύσουμε επενδύσεις
- Αν δεν εμπλουτίσουμε την αγορά μας ώστε να γίνει πόλος έλξης ευρύτερης περιοχής

- Αν δεν εκμεταλλευτούμε το νέο τοπίο που διαμορφώθηκε στα Νοτιοδυτικά Βαλκάνια και ολοκληρώνεται με τους μεγάλους οδικούς άξονες

Τότε είμαστε καταδικασμένοι να βλέπουμε την ΚΟΖΑΝΗ να μαραζώνει, γιατί πρέπει να το χωνέψουμε:

ΖΟΥΜΕ Σ' ΕΝΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πιστεύω ότι ο στόχος μας είναι κοινός.

Όπως αναφέρει το χωροταξικό της Περιφέρειας " Η Κοζάνη καλείται να παίξει το ρόλο του περιφερειακού πόλου ανάπτυξης, όχι μόνο σε επίπεδο Περιφέρειας, αλλά αναλαμβάνοντας το ρόλο της πόλης κόμβου στα Δυτικά Βαλκάνια. Ο αναπτυξιακός ρόλος της Κοζάνης στηρίζεται στην υιοθέτηση και προώθηση μιας σειράς προτεινόμενων παρεμβάσεων ώστε αυτή να εξελιχθεί σε κέντρο παραγωγικών, εμπορικών, επιστημονικών, πανεπιστημιακών, τεχνολογικών, πολιτιστικών και συνεδριακών δραστηριοτήτων, καθώς και κέντρο υπηρεσιών για μια περιοχή ευρύτερη από αυτήν της Περιφέρειας".

*Μπορεί τα παραπάνω λόγια να φαίνονται μεγαλόστομα. Σύμφωνα με αυτά που είπα όμως δεν είναι. **ΕΙΝΑΙ ΟΡΟΣ ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ.***

Κοζάνη Ιούνιος 2007

*Μαλούτας Λάζαρος
Αντιδήμαρχος*

